

Board letter

Gemeente Overbetuwe

Boekjaar 2023

Aan de gemeenteraad van de gemeente
Overbetuwe
Postbus 11
6660 AA Elst

ONDERWERP:
Board letter 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2023 van gemeente Overbetuwe hebben wij aandacht besteed aan de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. Dit om onze controlewerkzaamheden in overeenstemming met Nederlands recht waaronder de controlestandaarden te kunnen bepalen.

De opzet, het bestaan en in sommige gevallen de werking van de interne beheersingsmaatregelen van de belangrijkste bedrijfsprocessen, inclusief de geautomatiseerde gegevensverwerking, in uw organisatie zijn kritisch getoetst, zodat we een terugkoppeling kunnen geven over de betrouwbaarheid van de interne informatievoorziening en de jaarrekening.

Onze bevindingen zijn gebaseerd op de normale werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole. Deze board letter bevat daardoor niet alle onvolkomenheden in uw organisatie, die bij een eventueel uitgebreid en hierop specifiek gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen. Zoals u zult begrijpen, is de board letter van nature kritisch.

Deze board letter is afgeleid van de management letter. In de management letter zijn wij op een dieper niveau ingegaan op de bevindingen en is bedoeld voor het management van uw gemeente. Wij rapporteren in de management letter over de eventuele leemtes of mogelijkheden ter verbetering van de financiële en administratieve processen, de administratieve organisatie daarvan en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. Wij hebben de management letter toegelicht en besproken met een afvaardiging van de ambtelijke organisatie en de portefeuillehouder.

Deze board letter is door ons opgesteld voor uw informatie en mag niet zonder onze uitdrukkelijke toestemming geheel of gedeeltelijk aan derden ter beschikking worden gesteld.

Wij danken de medewerkers van uw gemeente voor de samenwerking en zijn graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend
drs. E.H.J.D. Damman RA

Inhoudsopgave

CONTACT

drs. E.H.J.D. Damman RA

Partner Audit

e.damman@bakertilly.nl

drs. W.W.L.A. (Wout) Wentink RA

Senior manager Audit

w.wentink@bakertilly.nl

E.R.M. (Emmy) Friesen MSc RA

Junior manager Audit

e.friesen@bakertilly.nl

KANTOORGEGEVENS

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Burgemeester Roelenweg 14-18

8021 EV Zwolle

Postbus 508

8000 AM Zwolle

+31 38 425 86 00

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen en
aandachtspunten

Bevindingen IT
beheersing

Bijlage

Bestuurlijke samenvatting

11/01/2024

1. Bestuurlijke samenvatting

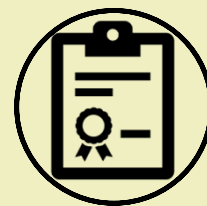
Deze board letter bevat onze bevindingen die zijn gebaseerd op onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole voor het jaar eindigend op 31 december 2023.

Vanuit de afdeling interne controle wordt gewerkt vanuit de gedachte 'basis op orde'. In de afgelopen periode zijn op dit onderdeel opnieuw stappen gezet door het afschalen van externe inhuur en het aantrekken van eigen medewerkers op de afdeling interne controle.

Ten aanzien van de prestatielevering in het sociaal domein is uw gemeente nog afhankelijk van de productieverantwoordingen. Intern zijn acties uitgezet om deze afhankelijkheid te verlagen.

Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole hebben wij tevens aandacht besteed aan de IT omgeving. Wij constateren dat de bevindingen nagenoeg gelijk zijn aan voorgaand jaar. Met name voor Civision Middelven, zijn belangrijke verbeterpunten geïdentificeerd. De gemeente heeft aangegeven dat deze punten worden meegenomen bij de overgang van Civision Middelven naar iFinanciën per 01-01-2024.

De jaarrekening 2023 en de controle daarvan zullen in het teken staan van de rechtmatigheidsverantwoording. De gemeente Overbetuwe is de afgelopen periode bezig geweest met de verdere voorbereidingen op de rechtmatigheidsverantwoording. Diverse technische zaken, zoals het herzien van de relevante verordeningen zijn reeds opgepakt.

Bevindingen en aandachtspunten

11/01/2024

© Baker Tilly

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.1 Algemeen

Doel en reikwijdte

Het doel van onze jaarrekeningcontrole is het vormen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening als geheel, zoals bedoeld in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Vanuit de jaarrekeningcontrole beoordelen wij of de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing voor zover relevant voor onze oordeelsvorming en geven wij geen zelfstandig oordeel over de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing. De controle van de jaarrekening omvat het uitvoeren van controlewerkzaamheden, waaronder risicoanalyse, beoordeling van de administratieve procedures en het daarmee samenhangende systeem van interne beheersingsmaatregelen en gegevensgerichte controlewerkzaamheden. De samenstelling en omvang van die werkzaamheden zijn noodzakelijk voor het verkrijgen van voldoende controle-informatie ter onderbouwing van ons oordeel.

Risicoanalyse

Onze risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als gemeente relevant zijn in onze controle meenemen. De risicoanalyse is een continue proces en stellen wij gedurende de controle indien nodig bij. De belangrijkste bij uw gemeente onderkende risico's / kernpunten in de controle zijn:

- Invoering van de rechtmatigheidsverantwoording (en de daarbij horende verantwoordelijkheden voor u);
- Waardering van uw grondexploitatie;
- Prestatielevering inkopen;
- Handmatige betalingen;
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt (management override of controls), hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico ziet bij uw gemeente met name toe op de schattingsposten in de grondexploitatie en voorzieningen.

In ons verslag van bevindingen rapporteren wij naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole over bovenstaande punten. In 2023 is het risico inzake de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording (als onderdeel van de jaarrekening) toegevoegd. Het risico met betrekking tot de rechtmatigheid van de inkopen (aangebestedingsrechtmatigheid) valt daaronder.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.1 Algemeen

Algemeen beeld

Door de medewerkers AO/IB en de concerncontroller wordt gewerkt vanuit de gedachte 'Basis op orde'. We zien dat er een duidelijke lijn van kwaliteitsverbetering is ingezet sinds 2022. De eerste resultaten daarvan hebben we in onze vorige board letter met u gedeeld. Daarnaast hebben we dit ook gemerkt bij de jaarrekeningcontrole 2022 waarbij sprake was van een verbeterslag in de aanlevering hetgeen heeft geleid tot een efficiëntere controle dan eerdere jaren. Medewerkers AO/IB en de concerncontroller streven naar een verdere verbetering van de interne beheersing. Om het beoogde kwaliteitsniveau te behalen is het van belang dat ook de rest van de organisatie meegaat en mee kan in de ingezette ontwikkelingen. We zien dat dit nu niet in alle gevallen lukt. Zo is vanuit controlling geconstateerd dat in sommige gevallen de onderbouwing van de prestatielevering bij inkoopfacturen (> € 5.000) nog voor verbetering vatbaar is.

Zichtbaarheid interne beheersmaatregelen

De interne beheersingsmaatregelen in het proces zijn op onderdelen, met name in het sociaal domein, nog onvoldoende verankerd dan wel onvoldoende zichtbaar. In die laatste situatie (wij verwijzen naar hetgeen is opgenomen op pagina 10 van deze rapportage) kan achteraf niet vastgesteld worden of de afgesproken procedures en interne controles wel hebben bestaan en gewerkt. De gemeente heeft het afgelopen jaar veel effort gestopt in het herinrichten van de processen omtrent het sociaal domein, waarmee een belangrijke kwaliteitsimpuls wordt gegeven. De verbijzonderde interne controlefunctie kan evenwel nog niet systeemgericht controleren en wij als accountant ook niet. Dat laatste betekent dat een controle meer tijd kost voor zowel de gemeente als voor ons. Daarnaast neemt hierdoor ook het risico op fouten en onrechtmatigheden toe. Bovendien ontbreekt, doordat geen systeemgerichte controle kan plaatsvinden, een automatisch mechanisme waarbij de efficiency, doelmatigheid en effectiviteit van de processen en daarin opgenomen interne beheersingsmaatregelen tegen het licht wordt gehouden.

Intern controleplan

De gemeente heeft een intern controleplan opgesteld voor boekjaren 2022 en 2023. Dit plan waarin het ambitieniveau om tenminste te voldoen aan wet- en regelgeving draagt bij aan de Basis op orde gedachte. Er wordt voorgesorteerd op de aanstaande rechtmatigheidsverantwoording. Daarbij plaatsen wij overigens wel de kanttekening dat het intern controleplan zich daarbij enkel richt op het voorwaardencriterium (en getrouwheid) en dat de overige twee aspecten (zie pagina 9 van dit stuk) hier verder niet in meegenomen worden. Om het plan ook komende jaren te kunnen gebruiken als kader voor het komen tot de rechtmatigheidsverantwoording adviseren wij u het plan komend jaar hiermee uit te breiden. Het intern controleplan biedt in onze optiek een goede basis voor de uit te voeren verbijzonderde interne controle werkzaamheden. Wij hebben kennisgenomen van het intern controleplan 2024, hierin zijn onze voorgestelde verbeterpunten verwerkt.

Prestatielevering sociaal domein

Reeds sinds de invoering van de decentralisaties worstelen gemeenten met het vaststellen van de prestatielevering binnen het sociaal domein. Op dit moment is ook de gemeente Overbetuwe nog afhankelijk van de controleverklaringen van de accountants van de verschillende zorgaanbieders. Intern wordt er gekeken naar de mogelijkheden om deze afhankelijkheid te verlagen, hierover zijn wij reeds in gesprek met de betreffende vakafdeling. Voor 2023 betekent dit dat de gemeente, voor het deel van de leveranciers waar geen verklaring wordt ontvangen, zelf aanvullend onderzoek gaat doen. Gelijktijdig zal er worden onderzocht welke mogelijkheden bestaan om vaststelling van de prestatielevering binnen het proces van (her)indicatie te implementeren.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.1 Algemeen

Positionering

Wij hebben vorig jaar gerapporteerd over de positionering van medewerkers betrokken bij risk, compliance en control. Wij hebben begrepen dat de eerste stappen zijn gezet om deze functies rechtstreeks onder de gemeentesecretaris te laten vallen. Wij zien dit als een goede ontwikkeling.

Rechtmatigheidsverantwoording

Tot en met boekjaar 2022 vormde de accountant een oordeel over de rechtmatigheid en bracht hierover verslag uit in de controleverklaring en het accountantsverslag. Met ingang van boekjaar 2023 wordt het een verplichting voor het college van burgemeester & wethouders om verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid middels de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoording is gebaseerd op een standaard model dat bij wet is vastgelegd en dient te worden aangevuld met:

- ☐ Datum vaststelling normenkader;
- ☐ Het door de raad vastgestelde grensbedrag;
- ☐ Wel of niet voldoen aan de rechtmatigheid criteria;
- ☐ Geconstateerde afwijkingen boven de verantwoordingsgrens.

De rechtmatigheidsverantwoording maakt deel uit van de jaarrekening. Wij geven als accountant een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening. Hierdoor blijft de aandacht voor en de controle op de rechtmatigheid minimaal op het huidige kwaliteitsniveau, ons afzonderlijk rechtmatigheidsoordeel komt echter te vervallen. Om op een effectieve en efficiënte wijze te kunnen controleren is dossiervorming van groot belang. Het college dient ter onderbouwing van haar oordeel een controledossier te vormen op de 3 aspecten van de rechtmatigheidsverantwoording;

- ☐ Voorwaardencriterium;
- ☐ Begrotingscriterium;
- ☐ M&O (Misbruik & Oneigenlijk gebruik) –criterium.

Dit dossier dient door de gemeente expliciet aan ons als accountant gerapporteerd te worden, zodat wij dit als onafhankelijke derde zelfstandig kunnen reviewen en beoordelen. Voor het voorwaardencriterium geldt dat de belangrijkste aanpassing voor de gemeente, het opstellen van een spendanalyse zal zijn. De gemeente heeft hiervoor een aantal stappen gezet. De eisen die aan de dossiers gesteld worden zijn dus hoger dan voorgaande jaren.

De gemeente Overbetuwe is de afgelopen periode bezig geweest met de verdere voorbereidingen op de rechtmatigheidsverantwoording. De financiële verordening (ex artikel 212), de controleverordening (ex artikel 213), zullen op korte termijn ter vaststelling worden aangeboden aan de raad en het controleprotocol 2023 en het normenkader 2023 zijn reeds vastgesteld. Vanuit team interne controle is in het 'Intern controleplan 2022 en 2023' voorgesorteerd op de aanstaande rechtmatigheidsverantwoording en het uitvoeren van de interne controleonderzoeken staat gepland voor laatste kwartaal 2023 en eerste kwartaal 2024.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.2 Bedrijfsprocessen

Deze board letter bevat onze bevindingen die zijn gebaseerd op de onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole voor het jaar eindigend op 31 december 2023. Deze werkzaamheden zijn dan ook niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van uw organisatie als geheel.

We hebben per bevinding de prioriteit geclassificeerd in 'Laag', 'Midden' en 'Hoog'. Hierbij is zowel gekeken naar de impact op de gemeente Overbetuwe mocht het benoemde risico zich voordoen als de gevolgen voor onze jaarrekeningcontrole.

Voorgaande jaren hebben wij tijdens onze besprekingen met u diverse aanbevelingen benoemd ter verdere optimalisering van de bestaande administratieve organisatie en interne beheersing. In deze board letter geven wij u een schriftelijke update van onze bevindingen.

In het overzicht hiernaast zijn de bevindingen opgenomen.

In de tabel rechts is een totaal overzicht opgenomen van het totaal aantal detailbevindingen.

Legenda status:

- = opgelost
- = actie ondernomen, maar nog niet afgerond
- = geen actie ondernomen
- = advies niet overgenomen, geaccepteerd risico
- = nieuwe bevinding

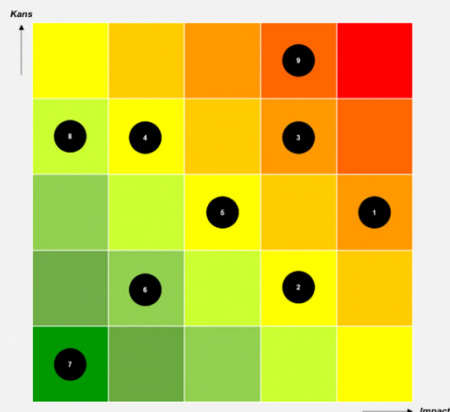
	Bevindingen
Aantal nieuwe aanbevelingen	1
Aantal aanbevelingen uit voorgaande jaren	5
Waarvan opgelost in 2023	0
Resterende aanbevelingen uit voorgaande jaren	5
Waarvan reeds acties zijn ondernomen, maar nog niet zijn afgerond	4
Waarvan nog geen acties zijn ondernomen/ geaccepteerd risico	1
Aantal openstaande aanbevelingen	6

Nr.	Proces	Bevinding/Aandachtspunt	Status	Prioriteit
2023.01	Inkopen	Prestatielevering	●	Gemiddeld
2021.02	Inkopen	Verplichtingenadministratie	●	Gemiddeld
2021.03	Inkopen	Betaalbevoegdheden ABN AMRO (N.B. Risico is gemaximeerd tot EUR 1.500 per transactie)	●	Middel
2021.04	Sociaal domein	Funcitiescheiding indicatiestelling	●	Gemiddeld
2021.05	Sociaal domein	Matching in applicatie sociaal domein	●	Hoog
2020.04	Sociaal domein	Zichtbaarheid interne controles	●	Hoog

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.3 Frauderisicoanalyse en frauderisico's

Fraude- en corruptierisico's

Sinds 2022 zijn de onderwerpen fraude en continuïteit opgenomen in de controleverklaring. In de verklaring is uiteengezet hoe de accountant bij de controleaanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. Als aanvulling kan de accountant ook de uitkomsten van deze werkzaamheden of belangrijke waarnemingen met betrekking tot het onderwerp toelichten. De beide secties worden in alle controleverklaringen (verplicht) opgenomen; ook in situaties waar geen sprake is van ernstige continuïteitsonzekerheid of spraakmakende fraudecasuïstiek.

Frauderisicoanalyse

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude (waaronder corruptie) berust bij het college van burgemeester en wethouders. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het onderhouden van een zodanige interne beheersing om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder dat deze afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Wij constateren dat er binnen de gemeente Overbetuwe aandacht is voor frauderisico's. Dat blijkt onder meer uit het feit dat deze in het intern controleplan worden geïdentificeerd. Verder is aangegeven is dat de gemeente druk doende is om de interne frauderisicoanalyse, als onderdeel van risicoanalyse, te actualiseren.

Voor het opstellen van een frauderisicoanalyse kan gebruik worden gemaakt van een template. Hierin kan voor processen waar materiële opbrengsten-/kostenstromen mee zijn gemoeid, inzichtelijk worden gemaakt:

- ☐ Welke frauderisico's de gemeente onderkent;
- ☐ Wat de geschatte kans en impact van deze frauderisico's is;
- ☐ Wat de risicorepons van de gemeente is, idealiter afgestemd op de risicobereidheid van de gemeente zoals vastgelegd in frauderisicobeleid;
- ☐ Welke interne beheersmaatregelen reeds getroffen zijn om onderkende frauderisico's te mitigeren;
- ☐ Welke eventuele restrisico's/leemtes in de interne beheersing resteren en hoe de gemeente deze ondervangt (bijvoorbeeld via de verbijzonderde interne controle).

De kans- en impactweging van frauderisico's kan via een risicomatrix weergegeven worden om op basis daarvan prioriteiten te stellen in de wijze waarop met risico's wordt omgegaan. Een voorbeeld van hoe een risicomatrix eruit kan zien is hiernaast opgenomen.

Voor de duidelijkheid benoemen we graag dat er een relatie is tussen fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). M&O is namelijk een vorm van fraude waarbij de nadruk ligt op handelingen van derden in relatie tot het verkrijgen van overheidsbijdragen dan wel het betalen van heffingen. Wij raden u aan om bij het opstellen van een frauderisicoanalyse, ook expliciet aandacht te besteden aan M&O-risico's vanwege de verwevenheid tussen fraude en M&O.

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.3 Frauderisicoanalyse en frauderisico's

Tot slot merken wij op dat het uitvoeren van een frauderisicoanalyse en het treffen van interne beheersmaatregelen, onderdeel vormen van het bredere 'frauderisicomanagement'. Frauderisicomanagement omvat namelijk ook het opstellen van frauderisicobeleid (waar M&O-beleid al dan niet onderdeel van kan vormen), het opstellen van een frauderesponsplan voor situaties dat een vermoeden van fraude bestaat en het periodiek intern evalueren in hoeverre frauderisicomanagement voldoende is ingericht en toereikend werkt binnen de organisatie.

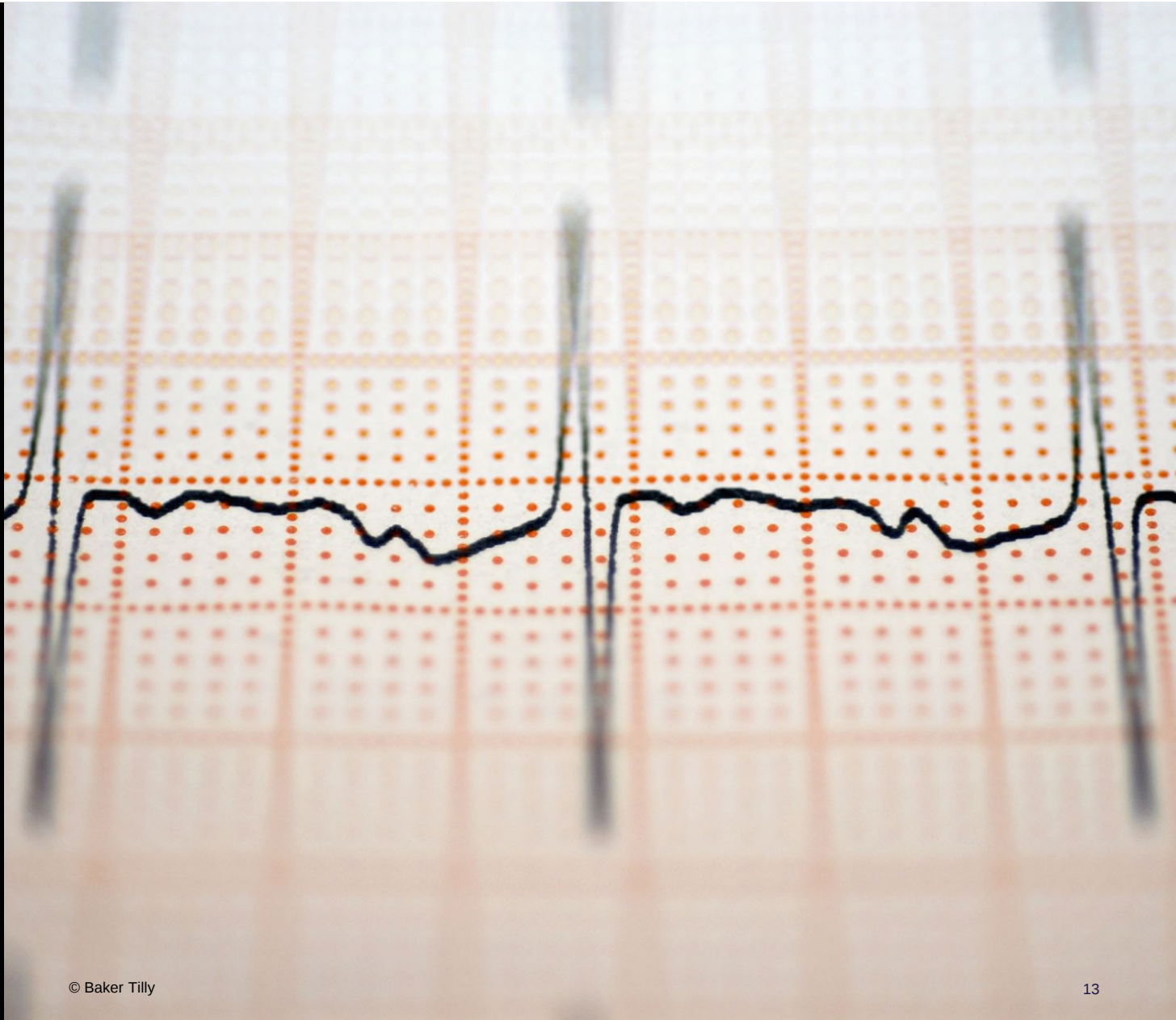
Frauderisicoanalyse (extern)

Het onderwerp fraude wordt door ons als accountant ook meegenomen in onze risico inschatting bij de jaarrekeningcontrole. Wij zullen dan ook in het accountantsverslag en de controleverklaring een passage opnemen over de geconstateerde frauderisico's en de door ons uitgevoerde werkzaamheden ten aanzien van deze risico's.

Het belangrijkste onderkende risico als gevolg van fraude in de controle is het risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico ziet bij uw gemeente met name toe op de schattingsposten in de grondexploitatie en voorzieningen.

De passages in relatie tot bovenstaand fraude-risico die wij voornemens zijn op te nemen in de controleverklaring stemmen wij met u af en zullen wij bij de bespreking van het accountantsverslag met u doornemen.

Bevindingen IT-beheersing

3. Bevindingen IT-beheersing

3.1 Algemeen

IT General Controls

Veel handelingen die binnen organisaties plaatsvinden, worden geregistreerd door middel van automatisering. Daarbij zijn diverse interne beheersingsmaatregelen steeds vaker geautomatiseerd in softwarepakketten. Wij onderzoeken daarom de beheersing van uw IT-omgeving en rapporteren daarover in deze board letter.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden op 20-11-2023 hebben wij onze inschatting van de kwaliteit van uw IT-systeem en/of applicaties opgenomen. Hierbij hebben wij de volgende onderverdeling gemaakt om de kwaliteit weer te geven:

- Benodigd, verbetering op (korte) termijn
- Adviespunt, verdere aanscherping mogelijk
- Op dit moment voldoende

Bij het uitvoeren van onze werkzaamheden hebben wij gekeken naar de algemene onderwerpen rondom de beheersing van uw IT omgeving zoals in de tabel rechts opgenomen.

Onderwerp	
 Toegangs-beveiliging	Bij het toetsen van 'toegangsbeveiliging' wordt onderzocht of de inrichting van de IT-omgeving de authenticiteit van de gebruiker van een gebruikersaccount borgt. Vervolgens onderzoeken wij de mogelijkheden voor het 'steunen' op autorisaties en de processen rondom het verstrekken, muteren en ontnemen van autorisaties binnen de omgeving. Wanneer de randvoorwaarden hiervoor voldoende aanwezig zijn, kunnen wij in de controle gebruikmaken van ingerichte functiescheiding in het systeem. Een adequate inrichting kan preventief risico's voor uw organisaties beperken en tegelijkertijd efficiencyvoordelen opleveren in de controle.
 Wijzigings-beheer	Bij het toetsen van 'wijzigingsbeheer' ofwel change management wordt vastgesteld dat wijzigingen aan de applicatie op gestructureerde en gecontroleerde wijze worden doorgevoerd. Voor uw organisatie heeft wijzigingsbeheer ten doel om te voorkomen dat applicaties zich niet gedragen zoals u verwacht na een wijziging in de software, resulterend in, wellicht niet opgemerkte, (financiële) gevolgen.
 Continuïteits-maatregelen en beveiliging	Onder de noemer continuïteit en beveiliging krijgen wij inzicht in uw beheersing van risico's gericht op continuïteit van uw bedrijfsvoering. Hierbij kan discontinuïteit worden veroorzaakt door menselijk of technisch falen, maar ook door interne of externe kwaadwillenden. Voor continuïteit zijn met name het punt in de tijd tot waar u gegevens bij discontinuïteit kunt herstellen en de tijd die het kost om tot een normale bedrijfsvoering te komen bij discontinuïteit van belang. Hiernaast schatten wij uw beheersing van cyberrisico's in.
 Adviespunten zonder directe impact	Het is voor ons van belang om inzicht te krijgen in de verantwoordelijkheden die binnen de organisatie zijn ingericht – of met andere organisaties overeen zijn gekomen (uitbesteding) – ten aanzien van de beheersing van de IT-omgeving. Hierbij kijken wij naar beleidsstukken ten aanzien van IT-strategie, beveiliging en functiescheiding. Ook de interne beheersingsmaatregelen die al dan niet zijn ingericht binnen de IT-omgevingen zijn onderdeel van onze scope. Indien maatregelen periodiek worden uitgevoerd, kunnen wij hier gebruik van maken in de jaarrekeningcontrole. Deze adviespunten hebben niet een directe impact op onze controlewerkzaamheden, maar zijn wel wenselijk.

3. Bevindingen IT-beheersing

3.2 Samenvatting

De tabel op deze pagina geeft een overzicht van onze bevindingen ten aanzien van de processen en de IT-aandachtsgebieden binnen uw organisatie.

De mate van risico die u als organisatie loopt bij constatering verschilt per IT-aandachtsgebied. Een inschatting van de impact op de controle en op uw organisatie vindt u in de afbeelding rechts.

De kleur van de het symbool geeft de status van de constatering aan.

- Benodigd, verbetering op (korte) termijn
- Adviespunt, verdere aanscherping mogelijk
- Op dit moment voldoende

Uit de tabel blijkt dat, met name voor Civision Middelen, de nodige tekortkomingen zijn geconstateerd. De gemeente heeft aangegeven dat deze punten worden meegenomen bij de overgang van Civision Middelen naar iFinanciën per 01-01-2024. Daarbij wordt dan ook de data volledig overgezet naar het nieuwe systeem. Het is voor de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking en daarmee voor de accountantscontrole van belang dat deze dataconversie juist, tijdig en volledig plaats vindt.

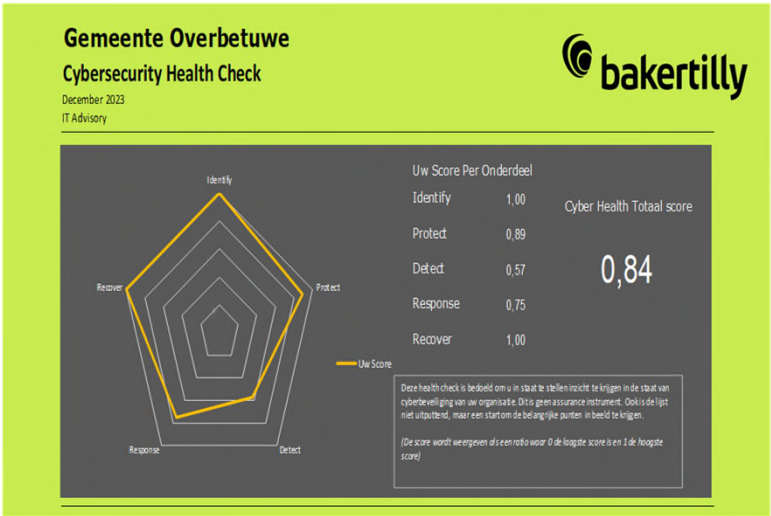
Belangrijkste bevindingen IT beheersing

Cybersecurity is net als vele andere onderwerpen een ondernemers- of bestuurdersrisico, en vraagt daarom gepaste aandacht. In de huidige digitale wereld is het immers niet de vraag of een organisatie te maken krijgt met een cyberincident, maar wanneer. Tijdens de jaarrekening is het aspect Cyber Security besproken binnen uw organisatie. Op basis van dit gesprek is een Cyber Health Check uitgevoerd. Deze health check is bedoeld om u een indicatief inzicht te geven in de staat van cyberbeveiliging binnen uw organisatie. De uitkomsten zijn gerelateerd aan vijf deelaspecten van het proces cyber security, namelijk Identify, Protect, Detect, Response en Recover.

Omgeving	Authenticatie	Autorisatie	Wijzigings-beheer	Proces
Netwerk			N.v.t.	Alle
Civ. Middelen				Alle
Civ. Sam.*	N.v.t.	N.v.t.		Uitkeringen
VRiS*	N.v.t.	N.v.t.		Belastingen

* Voor deze applicatie wordt omwille van de controlestrategie enkel gebruik gemaakt van lijstwerk waarbij functiescheiding niet relevant is. Hierdoor zijn de aandachtsgebieden authenticatie en autorisatie (onderdeel van logische toegangsbeveiliging) niet relevant en hebben wij hiervoor geen testwerkzaamheden uitgevoerd.

**Bijlage:
actuele
ontwikkelingen in
het kader van onze
natuurlijke
adviesfunctie**

11/01/2024

Bijlage: Actualiteiten

Aankomende wetswijzigingen in BBV en Bado

Afgelopen zomer heeft het Rijk enkele wijzigingen op het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) voorgesteld. Samenvattend zijn de belangrijkste voorgestelde wijzigingen opgenomen:

Aanpassing Bado

Mogelijk veranderen met ingang van boekjaar 2024 de goedkeuringstoleranties voor de jaarrekeningcontrole. Op dit moment wordt voor fouten uitgegaan van 1% van de totale lasten inclusief dotaties aan de reserves en voor onzekerheden 3%. Vanaf 2025 worden fouten en onzekerheden mogelijk samengevoegd en wordt de goedkeuringsgrens gesteld op 2% van de totale lasten (dus zonder toevoeging reserves). De accountant hanteert volgende tabel t.a.v. het oordeel:

Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/afkeurende verklaring
Fouten in de jaarrekening en onzekerheden in de controle	≤2%	>2% - ≤4%	> 4%
Deze wijziging kan een belangrijke impact hebben. Indien de uitkomsten van de jaarrekeningcontrole 2022 worden afgezet tegen de gewijzigde goedkeuringstolerantie dan ontstaat het volgende beeld:			
	Getrouwheid 2021	Getrouwheid 2022	
	Fouten en onzekerheden		Fouten en onzekerheden
Totaal	€ 955.000	€ 1.430.000	
% omvangsbasis (excl. toev. reserves)	0,8%	1,1%	
Oordeel accountant	Goedkeurend	Goedkeurend	

Hoewel met de voorgenomen wijziging, de lat hoger komt te liggen, leidt dit voor uw gemeente niet tot een andersluidende verklaring.

Controleverklaring bij de jaarrekening

Het is in het publiek belang dat de jaarstukken altijd met inbegrip van de controleverklaring toegankelijk worden voor het maatschappelijk verkeer, zoals raadsleden, burgers en andere belanghebbenden. In het BBV is nu niet expliciet opgenomen dat deze verklaring onlosmakelijk deel uitmaakt van de jaarrekening en dat de definitieve jaarrekening en / of de jaarstukken noch de controleverklaring separaat gepubliceerd mogen worden. Hierdoor komt het voor dat jaarstukken van decentrale overheden worden gepubliceerd zonder de daarbij afgegeven controleverklaring.

Om dit te borgen heeft onze beroepsvereniging suggesties opgenomen ter aanpassing van artikel 24 lid 3 van het BBV, door daarin 'overige gegevens' toe te voegen waarin de controleverklaring wordt opgenomen. In 2022 heeft u de jaarstukken gepubliceerd zonder de "was getekend"-controleverklaring in de jaarstukken zelf op te nemen.

Wij adviseren u om vooruitlopend op deze aanpassing deze werkwijze alvast toe te passen voor de jaarrekening 2023.

Bijlage: Actualiteiten

Aankomende wetswijzigingen in BBV en Bado

Afgelopen zomer heeft het Rijk enkele wijzigingen op het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) voorgesteld. Samenvattend zijn de belangrijkste voorgestelde wijzigingen opgenomen:

Uitbreiding inhoud jaarrekening

De voorgeschreven inhoud van de jaarrekening wordt uitgebreid met de rechtmatigheidsverantwoording. De jaarrekening dient te bestaan uit:

- Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting;
- De balans en de toelichting;
- *De rechtmatigheidsverantwoording*
- De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
- Een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De volgende eisen worden gesteld aan de rechtmatigheidsverantwoording:

1. In de jaarrekening is een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen, met inachtneming van de verantwoordingsgrens.
2. De rechtmatigheidsverantwoording bevat een toelichting op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties.
3. De gemeenteraad en provinciale staten stellen de verantwoordingsgrens vast. De verantwoordingsgrens valt binnen 0 tot 3% van de totale lasten, exclusief de dotaties aan de reserves.
4. Indien het eindbedrag hoger is dan de verantwoordingsgrens licht het college van burgemeesters en wethouders of gedeputeerde staten deze afwijking toe in de rechtmatigheidsverantwoording.

De commissie BBV heeft een modeltekst voor de rechtmatigheidsverantwoording opgesteld.

Notitie Overhead

De Notitie Overhead van de commissie BBV is in het voorjaar 2023 geactualiseerd en ter consultatie gepubliceerd. Ten opzichte van de notitie overhead 2016 is een belangrijke aanpassing de definitie van het begrip overhead zelf. Deze wordt als volgt gedefinieerd:

“het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.”

Daarnaast doet de commissie BBV de volgende stellige uitspraken, welke overigens al bestonden.

- De methodiek voor het toerekenen van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen en rechten mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan gemeentelijke taakvelden.
- Bij de berekening van de tarieven voor lokale heffingen moet de methodiek voor de toerekening van overhead worden opgenomen in de financiële verordening.

Ook zijn er voorbeelden toegevoegd die antwoord geven op actuele vraagstukken. De notitie treedt na publicatie naar verwachting in werking vanaf begrotingsjaar 2025.

Bijlage: Actualiteiten

Aankomende wetswijzigingen in BBV en Bado

Afgelopen zomer heeft het Rijk enkele wijzigingen op het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) voorgesteld. Samenvattend zijn de belangrijkste voorgestelde wijzigingen opgenomen:

Paragraaf Openbaarheid

Met ingang van boekjaar 2022 is een verplichte paragraaf toegevoegd aan het jaarverslag. Dit betreft de Paragraaf Openbaarheid, deze paragraaf geeft ten minste inzicht in:

- a. De informatie die op grond van de artikelen 3.1, 3.3 en hoofdstuk 4 van de Wet open overheid openbaar is gemaakt;
- b. De informatiehuishouding;
- c. Het aanwijzen en in dienst hebben van een contactpersoon als bedoeld in artikel 4.7 van de Wet open overheid;
- d. De besteding van subsidie voor de uitvoering van de Wet open overheid;
- e. De eventuele andere activiteiten benodigd ter uitvoering van de Wet open overheid;

De op grond van artikel 3.3, eerste en tweede lid, van de Wet open overheid openbaar gemaakte informatie bevat per categorie van informatie ten minste:

- a. Op grond van welk artikel van de Wet open overheid de informatie openbaar is gemaakt;
- b. Het jaar waarin de openbaarmaking van de informatie naar verwachting verplicht is;
- c. Een omschrijving van de verstrekte informatie;
- d. Het aantal documenten dat openbaar is gemaakt;
- e. Het platform waarop de documenten openbaar zijn gemaakt.

Het inzicht in de besteding van de subsidie bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, bevat ten minste een omschrijving van de wijze waarop de subsidie is besteed.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Daarnaast worden de eisen t.a.v. de paragraaf bedrijfsvoering uitgebreid. Tot en met 2023 is de eis:

“De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.”

Na goedkeuring van de voorgestelde wijziging verlangt de wetgever de volgende toelichting in deze paragraaf:

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering bevat ten minste:

- a. De stand van zaken van de bedrijfsvoering;
- b. De beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering;
- c. Informatie over de financiële rechtmatigheid;
- d. Welke actie wordt ondernomen om afwijkingen van de financiële rechtmatigheid te voorkomen.

Bijlage: Actualiteiten

Ontwikkelingen op het gebied van ESG

Europa gaat steeds verder in het stellen van eisen aan bedrijven en instellingen in het geval van duurzaamheid. Dit regelt ze onder andere via verplichte rapportages inzake Environment, Social en Governance (ESG) doelen. Op dit moment geldt een dergelijke verplichting voor lokale overheden (nog) niet. ESG kan u als gemeente echter wel helpen in het bepalen van de ambitie, het meten en het rapporteren over duurzaamheid.

ESG

Het integreren van duurzaamheidsaspecten binnen uw bedrijfsvoering en rapportering wordt de toekomstige norm. De EU zet flink in op het afdwingen van transparantie over het gevoerde duurzaamheidsbeleid. Als voorbeeld: met ingang van het boekjaar 2025 moeten grote ondernemingen (o.a. vanaf EUR 40 miljoen omzet) rapporteren over de voortgang en realisatie van hun duurzaamheidsambities (CSRD) en over de bijdrage van hun producten en/of diensten aan een klimaatneutrale economie (EU Taxonomy). Op dit moment geldt een dergelijke verplichting voor lokale overheden (nog) niet. Wel willen wij u graag meenemen in de meest recente ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

- De nadere uitwerking van de CSRD is vorm gegeven in de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Op 31 juli 2023 heeft de Europese Commissie deze ESRS goedgekeurd, waarmee de invoering definitief is geworden. Baker Tilly ESG Advisory heeft deze ESRS standaarden praktisch uitgewerkt en kan u bij interesse verder adviseren. Dit doen wij aan de hand van de materialiteitsanalyse (zie stap 1 uit het ESG raamwerk).
- De EU Taxonomy (een door de EU opgestelde lijst van producten en diensten die als 'groen' aangemerkt mogen worden) wordt ondertussen steeds verder uitgebreid. Aan de lijst zijn diverse economische activiteiten toegevoegd die gericht zijn op de transitie naar circulariteit, het duurzaam gebruik van water, de preventie en beheersing van vervuiling en de bescherming en het herstel van de biodiversiteit. De Europese Commissie heeft op 27 juni 2023 het voorstel van die toevoegingen goedgekeurd.

- Een andere verordening die op termijn toepassing zal gaan vinden is de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). Deze verordening omvat verplichtingen voor ondernemingen om de impact van haar eigen activiteiten en die van haar waardeketen op het gebied van mensenrechten en natuur en klimaat te identificeren en vervolgens maatregelen te treffen om negatieve consequenties daarvan te voorkomen of te mitigeren. Een onderneming moet kunnen aantonen dat zij al het mogelijke heeft gedaan om hieraan te voldoen. Een belangrijk element uit de verordening is dat bestuurders aansprakelijk kunnen worden gesteld indien niet in voldoende mate gevolg aan deze verordening is gegeven. De huidige verwachting is dat invoering vanaf 2027 wordt voorzien.
- Tevens is vanaf 1 oktober 2023 de overgangsregeling CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) van kracht. Kort gezegd gaat het om de invoering van een heffing aan de EU-grens op de invoer van uitstoot-intensieve goederen zoals elektriciteit, cement, staal/ijzer, aluminium en meststoffen die zijn geproduceerd buiten de EU. Zie voor nadere informatie:

<https://www.bakertilly.nl/inzichten/kennisartikel/ingangsdatum-overgangsregeling-cbam-nadert-bent-u-goed-voorbereid>

Bijlage: Actualiteiten

Ontwikkelingen op het gebied van ESG

ESG (vervolg)

We kunnen concluderen dat het ESG regelgevingskader volop in beweging is. Alles is erop gericht dat ondernemingen duurzaamheid in hun businessmodel verankeren en rapporteren over hun bijdrage/impact op de thema's Environment, Social en Governance. Vooruitlopend op de wettelijke verplichtingen is eerdere toepassing (op vrijwillige basis) toegestaan. Om sustainability in uw businessmodel te integreren kunt u het ESG raamwerk zoals hieronder weergegeven doorlopen.

Dit is een 8-stappenplan om te komen tot een geïntegreerde duurzaamheidsstrategie en uiteindelijk uw duurzaamheidsverslag. Met dit stappenplan wordt gewaarborgd dat u CSRD-compliant bent. Baker Tilly ESG Advisory kan u bij al deze processtappen (al naar gelang uw behoefte) ondersteunen.

KANTOORGEGEVENS

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Burgemeester Roelenweg 14-18
8021 EV Zwolle
Postbus 508
8000 AM Zwolle
+31 38 425 86 00